

ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 74 ΤΟΥ Ν. 4622/2019

ΑΠΟΦΑΣΗ 1/2021

Μετά την κοινοποίηση στις 29 Απριλίου 2021 στον κύριο πρώην Πρόεδρο της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας (στο εξής Ρ.Α.Ε.) της απόφασης που έλαβε η Επιτροπή Δεοντολογίας κατά τη συνεδρίαση της 19^{ης} Απριλίου 2021, με την οποία του γνωστοποιήθηκε ότι το ερώτημά του δεν μπορούσε να εξετασθεί στην ουσία του, καθότι αφ' ενός δεν είχε τη νομοτυπική μορφή της αίτησης λήψης άδειας του άρθρου 73 παρ. 2 του Ν. 4622/2019 και αφ' ετέρου δεν ήταν ορισμένο, διότι δεν τέθηκαν υπ' όψιν της Επιτροπής συγκεκριμένα πραγματικά περιστατικά, εκείνος επανήλθε στις 7 Μαΐου 2021 υποβάλλοντας **αίτηση** λήψης της ανωτέρω άδειας υπό την εκ του νόμου απαιτούμενη μορφή πλέον. Επιπλέον, περιέγραψε πιο συγκεκριμένα τη δραστηριότητα που επιθυμεί να ασκήσει αναφέροντας ότι πρόκειται για *παροχή, έναντι αμοιβής, πάσης φύσης συμβουλευτικού έργου στον ενεργειακό τομέα της χώρας μας, πανευρωπαϊκά ή και διεθνώς, επί πάσης φύσης ενεργειακού ζητήματος που θα ανατεθεί από φορέα του δημόσιου τομέα ή από οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ιδιωτικού τομέα*. Στο πλαίσιο της αίτησής του, προς επίρρωση του ισχυρισμού του ότι στην περίπτωση του εφαρμοστέος είναι ο Ν. 4622/2019 και όχι ο Ν. 4001/2011 επικαλέστηκε τη σχετική γνωμοδότηση του ομότιμου καθηγητή της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, κυρίου Σπυρόπουλου.

Κατόπιν αυτών, η Επιτροπή συνεδρίασε εκ νέου την 1^η Ιουνίου 2021, ημέρα Τρίτη ώρα 13.00 κατόπιν προσκλήσεως του Προέδρου προς τα λοιπά τακτικά και αναπληρωματικά μέλη, η οποία εστάλη διά ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Η συνεδρίαση πραγματοποιήθηκε με τη διαδικασία της τηλεδιάσκεψης και σε αυτήν παρέστησαν τα ακόλουθα μέλη της Επιτροπής Δεοντολογίας: Μενέλαος Τσουπλάκης, Πρόεδρος του Συμβουλίου Διοίκησης της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας (Πρόεδρος), Αναστασία Ζαφειριάδου, Νομική Σύμβουλος του Κράτους (τακτικό μέλος), Ευστράτιος Ηλιαδέλης, Νομικός Σύμβουλος του Κράτους (τακτικό μέλος), Διονύσιος Λασκαράτος, Α' Αντιπρόεδρος Α.Σ.Ε.Π. (τακτικό μέλος) και Ανδρέας Ποττάκης,

Συνήγορος του Πολίτη (τακτικό μέλος). Γραμματειακή υποστήριξη παρείχε η Ελένη Μαγκαφά, υπάλληλος κατηγορίας ΔΕ, κλάδου διοικητικών γραμματέων με βαθμό Α΄, της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών και Διοικητικών Υπηρεσιών και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας. Κατά τη συνεδρίαση αυτή διατυπώθηκαν δύο γνώμες ως ακολούθως:

Η γνώμη της πλειοψηφίας που απαρτίστηκε από τους Μενέλαο Τσουπλάκη, Αναστασία Ζαφειριάδου και Ευστράτιο Ηλιαδέλη δέχθηκε τα εξής:

Σύμφωνα με το άρθρο 74 παρ. 1 στοιχείο β του Ν. 4622/2019, η Επιτροπή Δεοντολογίας έχει, μεταξύ άλλων, αρμοδιότητα να εξετάζει τα αιτήματα που υποβάλλονται στο πλαίσιο του άρθρου 73 παρ. 1 και 2. Το άρθρο 73 στις παραγράφους 1 και 2 προβλέπει την υποχρέωση των προσώπων που διορίζονται στις θέσεις του άρθρου 68 του ίδιου νόμου, να λαμβάνουν άδεια για ένα (1) έτος μετά από την αποχώρηση από τη θέση τους για οποιονδήποτε λόγο, προκειμένου να ασκήσουν οποιαδήποτε επαγγελματική ή επιχειρηματική δραστηριότητα συναφή με αυτήν του φορέα στον οποίο είχαν διοριστεί, εφόσον δύναται να προκύψει κατάσταση σύγκρουσης συμφερόντων. Στα πρόσωπα του άρθρου 68 του Ν. 4622/2019, για τα οποία υφίσταται η ανωτέρω υποχρέωση λήψης άδειας από την Επιτροπή Δεοντολογίας, ανήκουν και οι Πρόεδροι ή επικεφαλής Ανεξαρτήτων Αρχών (άρ. 68 παρ. 1 στοιχείο γ). Τα πρόσωπα αυτά, εφόσον προτίθενται να ασκήσουν δραστηριότητα δυνάμενη να οδηγήσει σε σύγκρουση συμφερόντων, οφείλουν να υποβάλουν αίτηση στην Επιτροπή Δεοντολογίας για λήψη της άνω περιγραφείσας άδειας (άρ. 73 παρ. 2), στην οποία η Επιτροπή οφείλει να απαντήσει εντός ενός (1) μηνός από την παραλαβή της αίτησης, άλλως, αν παρέλθει μεγαλύτερο χρονικό διάστημα άπρακτο, η άδεια τεκμαίρεται ως χορηγηθείσα (άρ. 73 παρ. 3). Η Επιτροπή, απαντώντας στην αίτηση, μπορεί είτε να επιτρέψει την εν λόγω δραστηριότητα χωρίς κανέναν ή με ορισμένους περιορισμούς ή να την απαγορεύσει απολύτως. Σε περίπτωση μερικής ή πλήρους απαγόρευσης άσκησης της από τον αιτούντα επιθυμητής δραστηριότητας, η Επιτροπή δύναται να καθορίσει εύλογη αποζημίωση (άρ. 73 παρ. 4 του Ν. 4622/2019).

Πέραν των ως άνω διατάξεων του Ν. 4622/2019, στην προκειμένη περίπτωση τίθεται ζήτημα εφαρμογής του ειδικότερου για τη Ρ.Α.Ε. νόμου 4001/2011 και δη του άρθρου 10 παρ. 8 αυτού, το οποίο επιβάλλει στα μέλη της Ρ.Α.Ε. περίοδο αποχής

διάρκειας δύο (2) ετών μετά τη λήξη της θητείας τους, τόσο από οιαδήποτε απασχόληση όσο και από την κτήση της ιδιότητας του εταίρου ή μετόχου σε εταιρείες, η δραστηριότητα των οποίων υπήχθη, άμεσα ή έμμεσα, στον έλεγχο και την εποπτεία της Ρ.Α.Ε. κατά τη διάρκεια της θητείας τους. Σε περίπτωση παραβίασης της διάταξης αυτής επιβάλλεται πρόστιμο από το πειθαρχικό συμβούλιο του άρθρου 11 του Ν. 4001/2011 και δη ανεξάρτητα από την ευθύνη που στοιχειοθετείται δυνάμει άλλων διατάξεων.

Συρροή κανόνων δικαίου διαπιστώνεται στις περιπτώσεις όπου κατά την εφαρμογή των νόμων τα ίδια πραγματικά περιστατικά πληρούν το πραγματικό περισσότερων του ενός κανόνων δικαίου ή αντίστροφα όταν το πραγματικό ορισμένων κανόνων δικαίου αρμόζει για το ίδιο πραγματικό περιστατικό. Η επίλυση του ζητήματος σχετικά με τον εφαρμοστέο κανόνα βασίζεται κατ' αρχάς στην ερμηνεία των αντίστοιχων διατάξεων. Μεγαλύτερης προσοχής χρήζουν οι περιπτώσεις κατά τις οποίες οι διατάξεις που συρρέουν είναι αντιφατικές μεταξύ τους, καθώς περιέχουν ασυμβίβαστες έννομες συνέπειες. Οι περιπτώσεις συρροής αντιφατικών νόμων εντάσσονται στο ευρύτερο πλαίσιο των ατελειών του δικαίου και ονομάζονται **αντινομίες**, αναφερόμενες ακριβώς στη σύγκρουση ρυθμίσεων για την ίδια περίπτωση. Μία μορφή αντινομίας είναι η κανονιστική, όταν δηλαδή δύο κανόνες βρίσκονται σε αντίφαση μεταξύ τους συνδέοντας με το ίδιο πραγματικό δύο αντικρουόμενες έννομες συνέπειες. Οι περιπτώσεις κανονιστικής αντινομίας επιλύονται με **ιεράρχηση** των σχετικών κανόνων, έτσι ώστε ο ιεραρχικά ανώτερος να υπερισχύει του κατώτερου, ο νεότερος του παλαιότερου, ο ειδικός του γενικού, εκτός αν συνάγεται βούληση για το αντίθετο (Ιωάννης Καρακώστας, Αστικός Κώδικας, Ερμηνεία, Σχόλια, Νομολογία, σελ. 16-17).

Σύμφωνα με τις γενικές ερμηνευτικές αρχές, αφ' ενός ο μεταγενέστερος νόμος κατισχύει του προγενέστερου (*lex posterior derogat priori*) και αφ' ετέρου ο ειδικότερος νόμος υπερισχύει του γενικότερου (*lex specialis derogat legi generali*). Πέραν των ως άνω αρχών που λειτουργούν ως κατευθυντήριες γραμμές κάθε φορά που πλείονες κανόνες δικαίου διεκδικούν την εφαρμογή τους επί μίας συγκεκριμένης περιπτώσεως, υφίσταται και έτερη αρχή που συμπληρώνει και εξειδικεύει τις ανωτέρω: ο μεταγενέστερος γενικός νόμος δεν αντικαθιστά τον προγενέστερο ειδικό (*lex posterior generalis non derogat priori speciali*) και συνεπώς, ο προγενέστερος ειδικός νόμος "επιζεί" του μεταγενέστερου γενικού, έναντι του οποίου υπερισχύει στη

ρύθμιση των ειδικών περιπτώσεων χάριν των οποίων έχει θεσπισθεί. Εν προκειμένω, το άρθρο 10 παρ. 8 του Ν. 4001/2011 αναφέρεται μεν σε όλα τα μέλη της Ρ.Α.Ε., αυτονοήτως συμπεριλαμβανομένου του Προέδρου αυτής, αλλά αναφέρεται στα μέλη αποκλειστικά της συγκεκριμένης Ανεξάρτητης Αρχής, ήτοι της Ρ.Α.Ε. και κατά τούτο είναι ειδικότερο έναντι του άρθρου 68 του Ν. 4622/2019, το οποίο αναφέρεται στους Προέδρους ή επικεφαλής των Ανεξαρτήτων Αρχών εν γένει.

Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο ΑΚ 2, ο κάθε νόμος διατηρεί την ισχύ του, εφόσον άλλος κανόνας δικαίου δεν τον έχει καταργήσει ρητά ή σιωπηρά. Σιωπηρή κατάργηση υφίσταται, κατά τα διαλαμβανόμενα στην απόφαση ΑΠ 284/2004, όταν ένας νεότερος νόμος ρυθμίζει το ίδιο ακριβώς αντικείμενο κατά τρόπο ασυμβίβαστο με το περιεχόμενο του παλαιότερου νόμου. Ωστόσο, μία μεταγενέστερη γενική διάταξη με πολύ ευρύτερο πεδίο εφαρμογής δεν είναι κατ' ανάγκην εξοπλισμένη με καταργητικό αποτέλεσμα ως προς την ισχύ προγενέστερων ειδικών, διότι δεν έχει το ίδιο ακριβώς περιεχόμενο με αυτές. Ο νεότερος γενικός νόμος υπερισχύει μόνο, εφόσον προκύπτει ότι η έκδοσή του αποσκοπούσε στην κατάργηση ακόμα και ειδικών διατάξεων.

Στην προκειμένη περίπτωση **δεν έγινε ούτε ρητή**, αλλά **ούτε** και μπορεί από το περιεχόμενο του άρθρου 73 σε συνδυασμό με το άρθρο 68 του Ν. 4622/2019 να συναχθεί **σιωπηρή** κατάργηση του άρθρου 10 παρ. 8 του Ν. 4001/2011, διότι οι νεότερες διατάξεις δεν έχουν το ίδιο ακριβώς περιεχόμενο με αυτό της παλαιότερης, καθώς το άρθρο 68 του Ν. 4622/2019, όπως αναφέρθηκε, περιλαμβάνει στο προσωπικό πεδίο εφαρμογής του τους Προέδρους ή επικεφαλής των Ανεξαρτήτων Αρχών εν γένει, ενώ το άρθρο 10 παρ. 8 του Ν. 4001/2011 αναφέρεται στα μέλη αποκλειστικά της Ρ.Α.Ε. και επιπλέον, διαφοροποιείται από τις διατάξεις του Ν. 4622/2019 ως προς το ότι αφορά σε όλα τα μέλη της Ρ.Α.Ε. και όχι μόνο στον Πρόεδρο αυτής. Επομένως, δεν υπάρχει πλήρης αλληλοεπικάλυψη μεταξύ των διατάξεων, ώστε να συναχεται ότι οι νεότερες καταργούν αυτονοήτως την παλαιότερη, η οποία μάλιστα ρυθμίζει με ενιαίο και ομοίμορφο τρόπο τους περιορισμούς στους οποίους υπόκεινται τόσο ο Πρόεδρος όσο και τα λοιπά μέλη της Ρ.Α.Ε. μετά τη λήξη της θητείας τους.

Επιπροσθέτως, το άρθρο 119 παρ. 34 του Ν. 4622/2019 προβλέπει μεν την κατάργηση και κάθε άλλης, πέραν των ρητώς καταργούμενων, διάταξης αντικείμενης

στον εν λόγω νόμο, ωστόσο, δεν διευκρινίζεται ότι η πρόβλεψη περί κατάργησης μπορεί να αφορά και σε εν μέρει κατάργηση, περίπτωση κατά την οποία το καταργητικό αποτέλεσμα επί της παλαιότερης διάταξης θα επερχόταν αποκλειστικά ως προς τους Προέδρους και η διάταξη αυτή θα εξακολουθούσε να ισχύει μόνο ως προς τα υπόλοιπα μέλη. Πάντως, **δίχως ρητή** νομοθετική τροποποίηση των ειδικότερων διατάξεων, η εκ μόνου του άρθρου 119 παρ. 34 του Ν. 4622/2019 εξαγωγή συμπεράσματος περί εν μέρει κατάργησης κάθε ειδικότερης, αντικείμενης στον Ν. 4622/2019, διάταξης θα εγκυμονούσε τον κίνδυνο αντιφατικών ερμηνειών και θα διατάρασσε την ασφάλεια δικαίου. Επιπλέον, θα ήταν παράδοξο και θα αποτελούσε πρόδηλη **αξιολογική αντινομία** το να τυγχάνει **ευνοϊκότερης** μεταχείρισης ο **Πρόεδρος** έναντι των λοιπών μελών εκάστης Ανεξάρτητης Αρχής για την οποία υφίσταται ειδική πρόβλεψη αυστηρότερων περιορισμών για όλα τα μέλη της μετά τη θητεία τους.

Επίσης, από την Αιτιολογική Έκθεση του Ν. 4622/2019 επί των άρθρων 68 και 73 δεν προκύπτει σκοπός κατάργησης, έστω εν μέρει, των παλαιότερων επιμέρους ρυθμίσεων των περιπτώσεων σύγκρουσης συμφερόντων που είχαν τεθεί στο πλαίσιο διαφόρων ειδικών για τη λειτουργία ορισμένων Ανεξάρτητων Αρχών νόμων. Άλλωστε, από το Γενικό Μέρος της Αιτιολογικής Έκθεσης, όπου αναγράφεται ότι επιχειρείται για πρώτη φορά να τεθούν εχέγγυα διαφάνειας στο ευρύτερο δυνατό πλαίσιο, καθώς και ότι η ίδρυση της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας αποσκοπεί στην ενίσχυση του υπάρχοντος προστατευτικού πλαισίου, συνάγεται ότι σκοπός του νομοθέτη ήταν η διαμόρφωση ενός συστήματος διασφάλισης της διαφάνειας και της ακεραιότητας σε τομείς στους οποίους αυτό δεν υπήρχε σε συνδυασμό με την ενίσχυση των ισχυόντων σε ορισμένους τομείς κανόνων και όχι η περιστολή του υφιστάμενου προστατευτικού πλαισίου. Εξάλλου, από την Εισηγητική Έκθεση του Ν. 4001/2011 προκύπτει ότι με το άρθρο 10 παρ. 8 ο νομοθέτης θέσπισε συνειδητά περιορισμούς αυστηρότερους από αυτούς που τότε ίσχυαν για τα μέλη άλλων Ανεξάρτητων Αρχών (π.χ. Επιτροπή Ανταγωνισμού) σε χρόνο μάλιστα κατά τον οποίο δεν είχαν θεσμοθετηθεί καν αντίστοιχοι περιορισμοί για αρκετές εκ των Ανεξάρτητων Αρχών που σήμερα έχουν ειδικό καθεστώς σχετικών απαγορεύσεων για όλα τα μέλη τους μετά τη λήξη της θητείας τους.

Υφίσταται δε πλειάδα διατάξεων, οι οποίες ρυθμίζουν με αυστηρότερο τρόπο τις υποχρεώσεις όλων των μελών της εκάστοτε Ανεξάρτητης Αρχής ως προς την άσκηση

επαγγελματικής δραστηριότητας στον ιδιωτικό τομέα που δύναται να οδηγήσει σε σύγκρουση συμφερόντων μετά τη λήξη της θητείας τους. Παράδειγμα αποτελεί το άρθρο 12 παρ. 11 του Ν. 3959/2011, το οποίο προβλέπει απόλυτη χρονική απαγόρευση για τον Πρόεδρο, τον Αντιπρόεδρο και τα λοιπά μέλη της **Επιτροπής Ανταγωνισμού** ως προς την παροχή υπηρεσιών, μετά τη λήξη της θητείας τους, με έμμισθη εντολή σε εταιρεία επί υποθέσεων τις οποίες οι ίδιοι χειρίστηκαν ή επί των οποίων είχαν συμμετάσχει στη λήψη απόφασης κατά τη διάρκεια της θητείας τους, καθώς και τριετή απαγόρευση σχετικά με την υπεράσπιση υποθέσεων ενώπιον της Επιτροπής ή την προσφυγή ενώπιον των δικαστηρίων κατά αποφάσεων της Επιτροπής. Άλλωστε, στο πλαίσιο της τροποποίησης του Ν. 3959/2011 διά του Ν. 4623/2019, ήτοι διά νόμου μεταγενέστερου του Ν. 4622/2019, δεν επήλθε καμία αλλαγή στους περιορισμούς που προβλέπονται για τα μέλη της Επιτροπής Ανταγωνισμού από τη διάταξη του άρθρου 12 παρ. 11 του Ν. 3959/2011. Επίσης, το άρθρο 3 παρ. 4 του Ν. 2863/2000 επιβάλλει τριετή υποχρέωση αποχής των μελών του **Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης** από οποιαδήποτε απασχόληση σε εταιρεία, της οποίας η δραστηριότητα υπάγεται στην εποπτεία του ΕΣΡ, μετά τη λήξη της θητείας τους. Επιπλέον, το άρθρο 9 παρ. 5 του Ν. 4270/2014 θεσπίζει διετή απαγόρευση για τα μέλη του **Ελληνικού Δημοσιονομικού Συμβουλίου** ως προς την απασχόληση σε εταιρεία με αντικείμενο τη διενέργεια χρηματοπιστωτικών συναλλαγών. Ακόμα και ο Ν. 4624/2019 στο άρθρο 16 παρ. 2, μεταγενέστερος του Ν. 4622/2019, προβλέπει διετή απαγόρευση για τον Πρόεδρο και τα λοιπά μέλη της Αρχής Προστασίας **Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα**. Όλοι αυτοί οι ειδικότεροι νόμοι οριοθετούν ένα στενότερο πλαίσιο επαγγελματικής δράσης των μελών των συγκεκριμένων Ανεξάρτητων Αρχών στον ιδιωτικό τομέα μετά τη λήξη της θητείας τους, επειδή το ειδικότερο αντικείμενο που εποπτεύει καθεμία εκ των Αρχών αυτών **χρήζει ιδιαίτερης προστασίας**.

Οι διά των αναφερθέντων ειδικών νόμων επιβαλλόμενοι περιορισμοί της οικονομικής και επαγγελματικής ελευθερίας των προσώπων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής τους επιδιώκουν έναν **νόμιμο σκοπό**, αυτόν της προστασίας εκείνων των εκφάνσεων του δημοσίου συμφέροντος που συνίστανται στην αμερόληπτη λειτουργία του τομέα της ενέργειας, του ανταγωνισμού, της ραδιοτηλεόρασης, των χρηματοπιστωτικών συναλλαγών, των προσωπικών δεδομένων και δη στην αποτροπή τυχόν παρεμβάσεων προσώπων που λόγω της προηγούμενης θέσης τους είχαν διασυνδέσεις με άλλους

υπηρετούντες στην ίδια Αρχή και προνομιακή πρόσβαση σε κρίσιμες πληροφορίες. Η ανάγκη διαφύλαξης αυτών των εκφάνσεων του δημοσίου συμφέροντος αποτελεί έναν νόμιμο, απορρέοντα από την **αρχή του κράτους δικαίου** (Σ 25 παρ. 1 εδ. α΄) σκοπό, ο οποίος εξάλλου συνιστά το αντικείμενο προστασίας των ανωτέρω νόμων, χάριν του οποίου τίθενται οι περιορισμοί στην επαγγελματική δραστηριότητα προσώπων που ανήκαν στα διοικητικά όργανα των αντίστοιχων Ανεξάρτητων Αρχών.

Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, πρέπει να υφίσταται **εύλογη** σχέση μεταξύ του νόμιμου σκοπού που επιδιώκουν οι περιορισμοί των ατομικών δικαιωμάτων και της **έντασης, έκτασης και διάρκειας** των περιορισμών. Για την αξιολόγηση του εύλογου ή μη χαρακτήρα αυτής της σχέσης συνεκτιμώνται τα επιμέρους κριτήρια που συνθέτουν την αρχή της **αναλογικότητας** και δη η προσφορότητα - καταλληλότητα των περιοριστικών μέτρων για την επίτευξη του νόμιμου σκοπού, η αναγκαιότητα επιβολής τους υπό την έννοια της μη ύπαρξης επιεικέστερων, αλλά εξίσου αποτελεσματικών τρόπων διαφύλαξης των συγκεκριμένων εκφάνσεων του δημοσίου συμφέροντος και η εν στενή εννοία αναλογικότητα-μη δυσαναλογία μεταξύ των περιορισμών και των λόγων που οδήγησαν στην επιβολή τους (Π. Δαγτόγλου, Συνταγματικό Δίκαιο-Ατομικά Δικαιώματα, 2005, σελ. 211 επ.).

Στις συγκεκριμένες περιπτώσεις οι τεθέντες αυστηρότεροι περιορισμοί τελούν σε **εύλογη** σχέση με τον σκοπό που υπηρετούν με βάση τα προαναφερθέντα, διότι το μη επιτρεπτό της άμεσης, μετά τη λήξη της θητείας τους στα διοικητικά όργανα των εν λόγω Ανεξάρτητων Αρχών, απασχόλησης των προσώπων αυτών σε συναφές πεδίο στον ιδιωτικό τομέα συνιστά μέτρο **πρόσφορο** να διασφαλίσει την απρόσκοπτη και απαλλαγμένη από αθέμιτες παρεμβάσεις λειτουργία των συγκεκριμένων τομέων. Επιπλέον, δεδομένου ότι μετά την παρέλευση ενός έτους συνήθως δεν ολοκληρώνονται όλες οι υποθέσεις των οποίων ο έλεγχος εκκρεμούσε ενώπιον της κάθε Αρχής και οι πρώην αξιωματούχοι ήταν σε θέση ως εκ της ιδιότητάς τους να γνωρίζουν κρίσιμες πληροφορίες, είναι **επιβεβλημένη** η μεγαλύτερη διάρκεια ισχύος των περιορισμών. Τέλος, εφόσον τα μέτρα αυτά αφορούν σε **ορισμένο** χρονικό διάστημα, δύο ή τριών ετών ανάλογα με το εκάστοτε αντικείμενο προστασίας και δεν εισάγουν απόλυτη ή επί μακρό χρόνο απαγόρευση άσκησης συναφούς επαγγελματικής δραστηριότητας στον ιδιωτικό τομέα, εκτείνονται σε χρόνο εναρμονιζόμενο με την αρχή της εν στενή εννοία αναλογικότητας και κατ' επέκταση

εν συνόλω με τις επιταγές του Συντάγματος, όπως άλλωστε έκρινε και ο νομοθέτης που θέσπισε τους ανωτέρω νόμους.

Κατόπιν των ανωτέρω, εφαρμοστέα κρίνεται για τον αιτούντα η διάταξη του άρθρου 10 παρ. 8 του Ν. 4001/2011. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή είναι αναρμόδια να κρίνει την αίτηση του κυρίου , αφού η εφαρμογή του Ν. 4001/2011 δεν υπάγεται στις αρμοδιότητές της.

Η γνώμη της μειοψηφίας που απαρτίστηκε από τους κυρίους Ανδρέα Ποττάκη και Διονύσιο Λασκαράτο δέχθηκε τα εξής:

Ο κύριος Ποττάκης δήλωσε ότι υιοθετεί την ερμηνεία του καθηγητή, κυρίου Σπυρόπουλου σχετικά με το εφαρμοστέο δίκαιο εν προκειμένω, το οποίο είναι οι διατάξεις των άρθρων 68 και 73 του Ν. 4622/2019 και κατ' επέκταση εξέφρασε την άποψη ότι η Επιτροπή είναι αρμόδια να αποφανθεί επί της αιτήσεως του κυρίου Έθεσε, ωστόσο, ζήτημα αοριστίας της αίτησης, καθώς ο αιτών δεν ανέφερε ούτε αυτή τη φορά συγκεκριμένη πρόταση επαγγελματικής του απασχόλησης ή τη συγκεκριμένη δραστηριότητα που επιθυμεί να ασκήσει, αλλά περιορίστηκε στο να αναφέρει το σύνολο των ενδεχόμενων τρόπων με τους οποίους θα μπορούσε να δραστηριοποιηθεί επαγγελματικά στον ευρύ τομέα της ενέργειας ασχολούμενος εν γένει με ζητήματα περί την ενέργεια. Δεν αναφέρθηκε σε συγκεκριμένη πρόταση με συγκεκριμένους όρους, ώστε η Επιτροπή να μπορέσει να κρίνει αν οι συγκεκριμένοι όροι πράγματι θέτουν σε διακινδύνευση πληροφορίες στις οποίες είχε πρόσβαση ως Πρόεδρος της Ρ.Α.Ε., να κρίνει δηλαδή η Επιτροπή αν η νέα απασχόληση θα ασκηθεί κατά τρόπο ανεπίτρεπτο σύμφωνα με τον νόμο, ασυμβίβαστο με την προηγούμενη θέση που κατείχε. Αρμοδιότητα της Επιτροπής είναι να κρίνει επί συγκεκριμένης απασχόλησης ή επιχειρηματικής δραστηριότητας επί του ιδίου τομέα στον οποίο υπηρέτησε ο αιτών μέσα από το πρίσμα του άρθρου 73 του Ν. 4622/2019.

Ο κύριος Λασκαράτος πρότεινε, σε περίπτωση που η Επιτροπή κατέληγε στην άποψη ότι η αίτηση εξακολουθεί να πάσχει από αοριστία, να μην απορριφθεί ως απαράδεκτη, αλλά να ζητηθούν συμπληρωματικά στοιχεία, όπως προβλέπει ο Ν. 4622/2019. Ως προς τους χρονικούς περιορισμούς άσκησης επαγγελματικής δραστηριότητας που προβλέπουν αφ' ενός το άρθρο 10 παρ. 8 του Ν. 4001/2011 και αφ' ετέρου το άρθρο 73 του Ν. 4622/2019 τοποθετήθηκε ως εξής: Οι διατάξεις του Κεφ. Α' του Δ' Μέρους του Ν. 4622/2019, παρότι φαίνεται να έχουν γενικό

χαρακτήρα, κατά την άποψή του, εφαρμόζονται και για τους προέδρους των Ανεξάρτητων Αρχών ως ρύθμιση νεότερη και ειδικότερη και τούτο με δεδομένο ότι στη νέα ρύθμιση συμπεριλαμβάνονται και πρόσωπα ανώτερης βαθμίδας, όπως μέλη της Κυβέρνησης, Υφυπουργοί, Γενικοί και Ειδικοί Γραμματείς και συνεπώς, η βούληση του νομοθέτη είναι η αντιμετώπιση με ενιαίο τρόπο της χρονικής απαγόρευσης άσκησης επαγγελματικής ή επιχειρηματικής δραστηριότητας των προσώπων αυτών, ανεξάρτητα των προβλεπόμενων για κάθε αρχή ή φορέα ειδικότερων ρυθμίσεων. Εξάλλου, ο νομοθέτης γνώριζε την ύπαρξη των διατάξεων που ρυθμίζουν τις υποχρεώσεις των μελών των Ανεξάρτητων Αρχών μετά τη λήξη της θητείας τους, καθώς και τις προβλεπόμενες απαγορεύσεις αναφορικά με τις επαγγελματικές ή επιχειρηματικές δραστηριότητες και θα ήταν ευχερές να εξαιρέσει με τον νέο νόμο ρητά αυτές για τις οποίες υφίσταται ειδική ρύθμιση. Και ναι μεν ο προγενέστερος Ν. 4001/2011 (άρθρ. 10 παρ.8) προβλέπει αυστηρότερο χρονικό περιορισμό άσκησης επαγγέλματος ή επιχειρηματικής δραστηριότητας (απαγόρευση δύο έτη αντί ένα έτος με το νεότερο νόμο) για όλα τα μέλη της Ρ.Α.Ε., με συνέπεια τη διαφορετική μεταχείριση του Προέδρου από τα λοιπά μέλη της Αρχής, το γεγονός όμως αυτό δεν αναιρεί τη νέα ρύθμιση που ρητά ορίζει τα πρόσωπα των οποίων η δραστηριότητα μπορεί να δημιουργήσει κατάσταση σύγκρουσης συμφερόντων, χωρίς να αποκλείεται η δυνατότητα – δικαίωμα των μελών της προκειμένης Αρχής ή άλλης που καθιερώνει αντίστοιχες απαγορεύσεις να επιδιώξουν νομίμως, κατ' επίκληση της συνταγματικής αρχής της ισότητας, να τύχουν της ίδιας μεταχείρισης. Τέλος, ενόψει της αντινομίας που εμφανίζει το συγκεκριμένο θέμα με την επιβολή κυρώσεων στον αιτούντα, θα ήταν δικαιότερη η επίλυσή του με την εφαρμογή, λόγω αμφιβολίας, της ευνοϊκότερης για αυτόν διάταξης του νεότερου νόμου (4622/2019).

Σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, η Επιτροπή Δεοντολογίας αποφασίζει κατά πλειοψηφία ότι στην προκειμένη περίπτωση δεν είναι εφαρμοστέες οι διατάξεις των άρθρων 68 παρ. 1 και 73 παρ. 1 και 2 του Ν. 4622/2019 και συνακόλουθα ότι είναι αναρμόδια να αποφανθεί επί της αιτήσεως του κυρίου

Ο Πρόεδρος της
Επιτροπής Δεοντολογίας

Μενέλαος Τσουπλάκης